

KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2012. május 25. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk. A kidolgozásnál vegye figyelembe a feladattípushoz tartozó *dőlt betűvel* szedett tájékoztatót is! Megoldásainál kövesse a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor kaphat, ha minden részkérdésre válaszolt.

Kidolgozásait és válaszait a feladatlapra kell rögzítenie. Piszkozatot pótlapon készíthet.

Ha a megoldáshoz is szüksége van pótlapra, ezt jelölje meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhat ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítse!

A pontos ábrázolás érdekében használjon vonalzót!

A számítások elvégzéséhez szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép használható.

Munkájához sok sikert kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás ($6 \cdot 2 = 12$ pont)

Egy-egy állítás teljessé tételéhez 4 válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságot tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válassza ki a helyes válasz betűjelét, és írja a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!**

Figyelem! Csak egy-egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

1.	2.	3.	4.	5.	6.

Elért pontszám	
-------------------	--

- A termelési lehetőségek határa görbe alatt található jószágkombináció esetén
 - az erőforrások felhasználása nem hatékony, mert a gazdaságban felesleges kapacitások vannak.
 - az erőforrások felhasználása hatékony, mert a szűkösség miatt nem lehet több jószágot előállítani.
 - csak úgy lehetne az egyik jószágból többet előállítani, ha a másik jószágból csökkentjük az előállított mennyiséget.
 - az erőforrások felhasználását csökkenteni kell ahhoz, hogy a görbét elérhessük.
- A határtermék és az átlagtermék metszéspontja
 - a határtermékfüggvény csökkenő szakaszán van.
 - a termelési függvény maximumánál van.
 - az átlagtermékfüggvény minimumánál van.
 - a termelési függvény gyorsuló szakaszán van.
 - Egyik fenti válasz sem helyes.
- Az a vállalat, amely árelfogadó,
 - a piacon tökéletesen rugalmas keresleti görbével szembesül.
 - a mindenkori piaci áron annyi terméket adhat el, amennyit csak akar.
 - értékesítése nullára csökken, ha a piaci ár fölé emeli az eladási árat.
 - A fenti válasz mindegyike érvényes.
- Ha változatlan árszínvonal mellett nő a nominális pénzkínálat, akkor
 - a beruházások nagysága csökken.
 - a fogyasztási határhajlandóság csökken.
 - az egyensúlyi jövedelem csökken.
 - Egyik fenti állítás sem igaz.
 - Mindegyik fenti állítás igaz.
- Egy olyan kétszereplős modellben, amelyben a fogyasztás a jövedelem lineáris függvénye és a beruházás a kamatláb függvényében változik, az egyensúlyi jövedelem növekszik, ha
 - nő a kamatláb.
 - csökken a fogyasztási határhajlandóság.
 - Mindkét esetben.
 - Egyik esetben sem.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. A kormányzati vásárlások kizorító hatása úgy jelentkezik, hogy
- a) a kereslet növekedése pénzpiaci hatásokon keresztül a beruházásokat csökkenti.
 - b) az állami költségvetési bevételek növekedése a deficitet csökkenti.
 - c) Mindkét esetben.
 - d) Egyik esetben sem.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

II. Szöveges (kifejtendő) feladatok

1. Igaz-hamis állítások ($6 \cdot 3 = 18$ pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntenie, hogy igazak vagy hamisak. Kérjük, hogy az állítások elé írt I (igaz), illetve H (hamis) betűvel jelezze döntését! Áthúzott betűjeleket vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el.

FIGYELEM! VÁLASZÁT INDOKOLNIA IS KELL! A jelölésért önmagában nem jár pont, csak a szöveges indoklással ellátott válaszokat értékeljük. Minden helyes indoklás 2 pontot ér.

- 1) Rugalmas keresletű jószág árváltozása esetén a jószágból vásárolt mennyiség mindig úgy fog változni, hogy a fogyasztó kiadása változatlan maradjon.

3 pont	
--------	--

- 2) Egy jövőben várható bevétel jelenértéke változatlan pénzösszeg mellett növekszik, ha a kamatláb csökken.

3 pont	
--------	--

- 3) Ha egy A termelési tényező határtermék-bevétele nagyobb, mint a tényező határköltsége, akkor a vállalat növelheti profitját, ha növeli az A tényezőtől felhasznált mennyiséget.

3 pont	
--------	--

- 4) Tudjuk, hogy a munkapiaci keresleti függvény negatív meredekségű egyenes, míg a munkakínálati függvény állandó. Ebben az esetben a foglalkoztatási függvény pozitív meredekségű szakasza azonos lesz a munkakeresleti függvénnyel.

3 pont	
--------	--

- 5) A vendégmunkások állományának növekedése miatt valószínű, hogy a munkapiacon a reálbér csökkenni fog.

3 pont	
--------	--

- 6) A reálpénzkínálat változásának módja és mértéke pontosan megegyezik a nominális pénzkínálat változásával.

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Kiegészítés (4 pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

Egészítse ki az alábbi mondatokat a KISEBB, NAGYOBB vagy UGYANAKKORA kifejezésekkel igaz állításokká a költségek és a profitok kapcsolatára érvényes összefüggések alapján!

2.1. Az árbevétel és az explicit költség különbsége, mint a számviteli profit.

2.2. Az implicit költség és az amortizáció különbsége, mint a normál profit.

2.3. A gazdasági költség és a normál profit különbsége, mint az explicit költség.

2.4. A számviteli költség, mint az explicit költség és az implicit költség összege.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Elért pontszám	
-------------------	--

3. Párosítás (4 pont)

Párosítsa össze az alábbi csoportokat a megadott szempont szerint, és töltsse ki a táblázatot!

Állapítsa meg, hogy milyen következménnyel járnak az egyes események! Párosítsa össze a számmal jelzett eseményeket az aggregált keresleti függvény változásának megfelelő esetével! *Írja a megfelelő betűjelet a sorszámhoz tartozó oszlopba! (Figyelem, egy betűjel többször is ismétlődhet!)*

ESEMÉNYEK

Példa: Az árszínvonal növekedése miatt

- 3.1. Az autonóm fogyasztás növekedése miatt
- 3.2. A kormányzati vásárlások csökkenése miatt
- 3.3. A támogatások és az autonóm adók ugyanolyan mértékű növelése miatt
- 3.4. Az autonóm adó növelése és a kormányzati vásárlások ugyanolyan mértékű csökkentése miatt

KÖVETKEZMÉNY

- A) az aggregált keresleti függvény jobbra eltolódik
- B) az aggregált keresleti függvény balra eltolódik
- C) az aggregált keresleti függvény változatlan marad

Az események sorszáma	<i>példa</i>	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.
Az aggregált keresleti függvény változása	<i>C</i>				

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

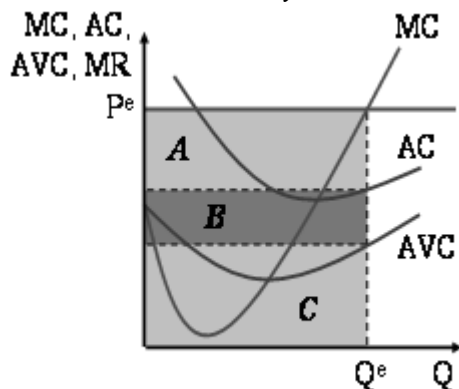
Elért
pontszám

4. Összehasonlítás (7 pont)

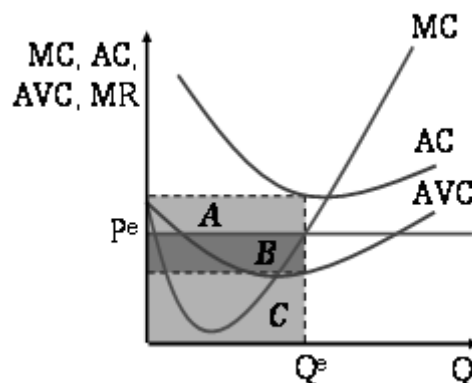
Az ábrák ugyanahhoz a közgazdasági kategóriához kapcsolhatók, de más összefüggéseket és hatásokat mutatnak be. Ezeket a kapcsolatokat kell felismerni, megnevezni és jellemezni a megadott szempontok szerint.

Hasonlítsa össze az alábbi két ábrát a megadott szempontok szerint, és töltsse ki az alábbi táblázatot!

A szöveges válaszokat írja be a táblázatba, vagy a kérdéshez tartozó sorszámmal ellátva a táblázaton kívül is elhelyezheti!



1. ábra



2. ábra

Sorszám	Vizsgálati szempont	Válasz	
4.1.	Írja le a következő betűjelek közgazdasági elnevezését!	$Q^e =$ $P^e =$	
4.2.	Nevezze meg az abc betűivel megjelölt négyszögterületek közgazdasági tartalmát!	1. ábra	2. ábra
		A =	B + C =
		B =	
		C =	
4.3.	Hasonlítsa össze a két ábrán az A betűvel jelölt négyszög területét, és magyarázza meg, hogy mi okozta ezt a változást, ha feltételezzük, hogy a költségfüggvények azonosak mindkét ábrán!		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Elért
pontszám

5. Elemző, értékelő feladat (7 pont)

A nemzetgazdaság teljesítményét jellemző mérőszámok elemzéséhez és összehasonlításához az alábbi kérdéseknél szöveges választ kell írni, vagy ki kell egészíteni a hiányos mondatokat.

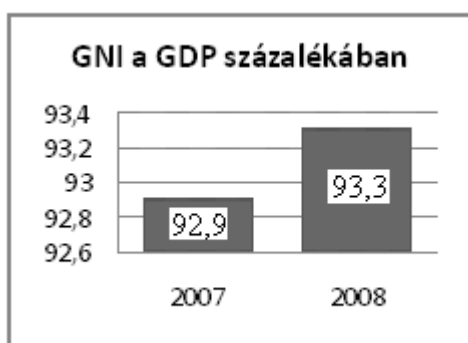
Hasonlítsa össze a két év adatait, és elemezze a változásokat a következő szempontok szerint!

GDP és GNI adatai (folyó áron, milliárd forint)

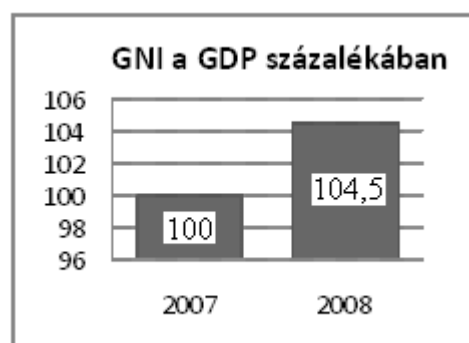
Megnevezés	2007	2008
GDP	25408	26543
GNI	23601	24762

(Forrás: Makrogazdaság_2008-2009. KSH, Bp. 2010. 13. old.)

5.1. Válassza ki az alábbi grafikonok közül azt, amelyik helyesen tükrözi a változásokat!
Karikázza be a megfelelő betűjelet!



A) ábra



B) ábra

5.2. Magyarázza meg, hogy mi a különbség az előbbi pontban szereplő két grafikon között!
Milyen feltétel teljesülése emeli 100% fölé, illetve csökkenti 100% alá a GNI arányát?
Írjon rövid szöveges választ!

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5.3. Határozza meg, hogy mi a különbség a GDP és a GNI mutatószámok között! Egészítse ki az alábbi mondatokat helyes állításokká a megfelelő viszonylatot jellemző (belföld vagy külföld) kifejezéssel!

A GNI a GDP-ből származtatható mutató, ami figyelembe veszi a {a)}..... kapott és a {b)}..... fizetett elsődleges jövedelmeket.

A bruttó hazai termékkel ellentétben ez a mutató nem tartalmazza a {c)}..... működő {d)}..... tőke által létrehozott tulajdonosi jövedelmeket és a {e)}..... munkavállalók {f)}..... jövedelmeit, viszont szerepel benne a {g)}..... befektetők és munkavállalók {h)}..... szerzett jövedelme és az Európai Unióból kapott támogatások és fizetett adók egyenlegének összege.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

III. Számítási és grafikus feladatok

Az egyes feladatoknál megfogalmazott pontos utasítás szerint járjon el: végezze el a szükséges számításokat, és/vagy készítse el a feltételekhez illeszkedő ábrákat! Válaszait a feladatban szereplő részkérdés sorszámaival jelölje meg! A számítási feladatoknál nem elegendő az eredmények felírása; a számítás elméleti alapjait, az alkalmazott képleteket is rögzítse a feladatlapon!

6. feladat (4 + 4 + 4 = 12 pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

Egy fogyasztónak **120 000** forint áll rendelkezésére, amelyből x és y jószágot vásárol. Az x jószág ára **120** forint, az y jószág ára **200** forint. A fogyasztó hasznossága az $U = 0,2xy$ függvénnyel jellemezhető. Az adott hasznossági függvény alapján az x jószág határhaszna $MU_x=y$, míg y jószág határhaszna $MU_y=x$ összefüggéssel írható fel, ahol x és y a jószágból vásárolt mennyiséget jelenti.

- 6.1.** Számítsa ki, mennyi x és y jószágot vásárolna a haszonmaximalizáló fogyasztó optimális esetben, és mekkora hasznossághoz juthat ezáltal!
- 6.2.** Tegyük fel, hogy a fogyasztó vásárlási szokása megváltozott, de jövedelmét teljes egészében most is erre a két jószágra költi. A vásárlási szándékát most már az jellemzi, hogy jövedelmének 25 százalékát mindig az y jószágra költi el.
Számítsa ki, mennyi x és mennyi y jószágot vásárol ez a fogyasztó, és mekkora hasznossághoz jut ily módon!
- 6.3.** Tegyük fel, hogy az x jószág ára 150 forintra nő, ezért a 6.1. pontban szereplő haszonmaximalizáló fogyasztó az y jószágból most 300 darabot vásárol, és csökkenti az x jószágból vásárolt mennyiséget! Írja fel a haszonmaximalizáló fogyasztó x jószág iránti egyéni keresleti függvényének egyenletét, ha feltételezéseink szerint ez a keresleti függvény lineáris! Az egyenletet rendezze q -ra!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. feladat megoldásának folytatása

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. feladat (4 + 4 + 4 = 12 pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

Egy tökéletesen versenyző piacon a piaci keresleti függvény egyenlete: $Q = 10\,600 - 10P$. A piacon egyensúly van, a vállalatok által együttesen eladott mennyiség $Q = 4\,800$. A vállalatok költségfüggvényei teljesen azonosak, egy vállalat határköltség függvénye: $MC = 10q - 20$, és az összköltség függvénye: $TC = 5q^2 - 20q + 12\,500$.

- 7.1. Határozza meg a jelenlegi piaci árat, egy vállalat optimális termelését, a piacon lévő vállalatok számát és az elérhető profit nagyságát!
- 7.2. Határozza meg a hosszú távú egyensúlyt biztosító piaci ár nagyságát!
- 7.3. Írja fel az iparág hosszú távú kínálati függvényének egyenletét, és rendezze Q-ra!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. feladat (6 + 4 + 4 = 14 pont)

Elért pontszám	
-------------------	--

Egy kétszereplős gazdasági modellben a következő összefüggéseket ismerjük:

- A beruházási keresleti függvény: $I(i) = 230 - 20i$
- A megtakarítási szokásokról csak annyit tudunk, hogy **800** egységnyi jövedelem mellett **70** egység, **600** egységnyi jövedelem mellett **20** egység lenne a megtakarítás lineáris megtakarítási függvény mellett.
- A pénzkeresleti függvény $M^D = 0,5Y - 50i$
- A nominális pénzkínálat **2 250**
- A gazdaság termelési függvénye $Y = \sqrt{K \cdot L}$, ahol K az állandó nagyságú tőkeállományt, az L a tényleges foglalkoztatott munkaerő mennyiségét jelöli.
- A jelenlegi tőkeállomány: $K_0 = 2\,500$
- A munkakeresleti függvény $L^D = \frac{K}{4 \cdot (W/P)^2}$ formában írható fel.
- A munkakínálat állandó, és nagysága az aktív népesség létszámával egyezik meg.
- A nominálbér rögzített.

(A függvényekben a kamatláb százalékos értékével számolunk, tehát, ha $i = 10\%$, akkor az i helyére 10 -et írunk.)

A gazdaság korábbi állapotában összpiaci egyensúly volt, amely $P = 10$ árszínvonalon jött létre munkapiaci túlkínálat és az egyensúlyi reálbérnél magasabb reálbérszinten.

8.1. Határozza meg a gazdaság kiinduló állapotában az egyensúlyi jövedelmet és a kamatlábat!

8.2. Számítsa ki a kiinduló állapotban a foglalkoztatottak számát és a rögzített nominálbér nagyságát!

Új keresletösztönző gazdaságpolitika keretében a nominálbéreket is megemelik **12** százalékkal. A magasabb bérekre reagál a piaci rendszer, és a megfelelő változások után $P = 14$ árszinten az összpiaci egyensúly már munkapiaci egyensúly mellett valósul meg.

8.3. Számítsa ki a munkapiaci egyensúlyt biztosító foglalkoztatási szintet és a potenciális kibocsátás értékét!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. feladat megoldásának folytatása

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. feladat (3 + 4 + 3 = 10 pont)

Elért pontszám	
---------------------------	--

Egy nyitott makrogazdaságban a külföldi valutát eurónak, a hazai valutát forintnak nevezzük. A valutakeresleti függvény a reálárfolyam (r) és a gazdaság jövedelmének (Y) függvényében változik. Ismert, hogy valutakereslet a $D€ = 1700 - 500r + 0,3Y$, míg a valutakínálati függvény $S€ = 2\,800 + 480r$ egyenlettel írható fel. A külföldi árszínvonal **0,9 €**, a hazai **10,8** forint.

- 9.1.** Mekkora az ország valutájának a reálárfolyama, ha az állam a nominális árfolyamot (e) **12 euró/forint** szinten rögzítette!
- 9.2.** Számítsa ki a szabad valutapiaci egyensúlyt biztosító nominális és reálárfolyamot, ha a gazdaság jelenlegi jövedelme **7 260**!
- 9.3.** Jellemezze a valutapiac helyzetét a rögzített nominális árfolyam és az adott jövedelmi szint mellett! Tegyen javaslatot olyan jegybanki intézkedésre, amellyel az egyensúly a valutapiacon helyreállítható! Javaslatát konkrét számadatokkal támassza alá!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

témakör	a feladat sorszáma	maximális pontszám	elért pontszám	a témakör maximális pontszáma	a témakör elért pontszáma
Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok	Feleletválasztás 1–6.	12		12	
Szöveges (kifejtendő) feladatok	1. Igaz-hamis állítások	18		40	
	2. Kiegészítés	4			
	3. Párosítás	4			
	4. Összehasonlítás	7			
	5. Elemző, értékelő feladat	7			
Számítást, ábrázolást igénylő feladatok	6. feladat	12		48	
	7. feladat	12			
	8. feladat	14			
	9. feladat	10			
Az írásbeli vizsgarész pontszáma				100	

javító tanár

Dátum:

	pontszáma egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok		
Szöveges (kifejtendő) feladatok		
Számítást, ábrázolást igénylő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: